

VILÁG OSSÁG

KOLOZSVAR,
1948 január 14, szerda

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILAPJA

V. ÉVFOLYAM
10. szám

Módosítják
a polgári
perrendtartást

Népszámlálási felhívás a nemzetiségekhez!

Az 1948. január 25-iki népszámlálás fő célja az, hogy a demokratikus államról hű képet, teljesen megbízható valóságos adatokat nyújtson. Szüksége van erre Népi Köztársaságunk kormányának az ország újjáépítésénél, valamint hogy gazdasági, politikai, társadalmi és közművelődési munkatervét a valóságos helyzetre építve, minél eredményesebben megvalósíthassa. Az elrendelt összeírás adataira is támaszkodhatnak tehát majd ezek az intézkedések, amelyek országunknak és országunk népeinek gazdasági, kulturális felvirágoztatásáért célozzák, de ezek az adatok adják az egyik fontos alapot a Román Népi Köztársaság szellemének megfelelően, a társadalmi, a politikai jogegyenlőséghez is.

Az összeírás „AP” nyomtatványának „nemzetiség” (neamul) jelzésű rovatába minden lakos szabad bevallását kell bejegyezni, úgy ahogy azt a bevalló öntudatának, családi és történelmi hagyományából származó érzéseinek megfelelően kívánja. Minden lakos bejelentheti magát: román, magyar, bolgár, török, német, zsidó, vagy akár milyen más nemzetiségnek. Az anyanyelv, amelyet a megfelelő rovatba fel kell tüntetni, az a nyelv, amelyet a bejelentő a legszívesebben beszél. A gyermekekre vonatkozólag a szülők nyelve az irányadó. Ez, ha a szülők különböző anyanyelvűek, akkor az a nyelv kerül bejegyzésre, amelyet a családban leginkább beszélnek. Azokban a megyékben, közse-

gekben, valamint bírósági körzetekben, amelyekben nem román-ajkú, de ugyanazon nyelvet beszélők száma eléri a lakosság 30 százalékát, az alapvető nemzetiségi törvény (statutum) biztosítja az anyanyelv szabad használatát, úgy a megye, mint a községi hatóságok, mint a bíróságok és törvényszéki hatóságok előtt. A törvénykezési intézkedések teljes és igazságos alkalmazásának érdekében az együttélő nemzetiségek pontos kataszteri felvételezése szükséges. A január 25-iki összeírás tehát ebből a szempontból is rendkívül fontos a nemzetiségekre. Adatai alapján kell elkészülnie ennek a tökéletes nemzetiségi kataszternek, amely mindenütt a lakosság bevallására támaszkodik és így a bemozdás tiszteltetés tartására

hivatkozhatik úgy a nemzetiségi hovatartozás, mint a nemzetiség kérdésében. A népszámlálás adatai alkotják tehát — a statutum teljes értékben való alkalmazásának az alapját, s egyben kezességet nyújtanak a jogegyenlőségi elv további gyakorlati kiteljesítésére. Felhívjuk tehát az összes Romániában élő nemzetiségeket, hogy nemzetiségüket és anyanyelvüket nyilvánítsanak és bátran jelentsék ki és ne féljenek attól, hogy szabad kijelentésük elnyomására, vizsgálásokra adna okot, vagy alkalmat, mint ahogy az a múltban történt. A Román Népi Köztársaság az igazságra és jogerőre épült. A nyomtatvány öszinte kitöltése nemcsak általános polgári köte-

lezettség, hanem különleges kötelessége — éppen a Népi Köztársaság szelleméből fakadóan — minden olyan lakosnak, aki valamelyik nemzetiséghez tartozik. Csak így válhat ismeretessé a nemzetiségek számbeli ereje és valódi számaránya. A Népi Köztársaság közegei csak ezen az alapon biztosíthatják a nemzetiségek javára mindazon jogok használatát, amelyek törvényes alapon állnak és minden vonatkozásban a nemzetiségek fejlődését és felvirágzását hivatottak biztosítani, mert ez egyben a közös hazá és a demokrácia felvirágzásának és erősségének egyik legfontosabb tényezője is.

TAKATS LAJCS
nemzetiségi alminiszter

Hogyan történik a mezőgazdasági összeírás és a népszámlálás?

BUKAREST. — A gazdasági újjáépítés s a pénzügyi végrehajtására megalakult miniszterközi bizottság rendeletére — mint megírtuk — az államvezetés részére szükséges adatok megszerzésére január 25-ig kezdettel az ország egész területén mezőgazdasági összeírást és népszámlálást tartanak. Az összeírást — a megállapított határidőben — a munkálatok technikai végrehajtásával

megbízott Központi Statisztikai Hivatal nyomtatványai és utasításai szerint hajtják végre. A lakosságnál feljegyzik az összeírás és népszámlálás alkalmával a területi beosztást és a lakosok helyzetét a gazdaságban a január 24-ről 25-re virradó éjjel 0 órakor lévő állapot szerint.

MIT IRNAK ÖSSZE?
Összeírják az ország egész la-

kosságát, az összes mezőgazdasági birtokosok és az összes fizikai és jogi személyek tulajdonát alkotó mezőgazdasági területeket az egész országban.

KIK AZ ÖSSZEÍRÁSI BIZOTTSÁGOK TAGJAI?
A megyei, városi és járási összeírási bizottságok tagjait, ellenőreit és számlálóbiztosait, valamint a falusi összeírási irodák

tagjait az állami, megyei vagy községi hivatalnokok közül, főleg az elemi és középiskolai tanszemélyzet tagjaiból és a földművelésügyi minisztérium külső szerveiből (gazdasági mérnökök, erdőmérnökök, állatorvosok) választják ki.

Ezek a köztisztviselők semmiféle indokolással sem tagadhatják meg az összeírással kapcsolatban kapott megbízások végrehajtását és a hatóságok, közigazgatás sem akadályozhatják meg őket megbízatásuk teljesítésében.

Tiensinhez közeledik a kínai felszabadító néphadsereg

A felszabadító kínai népi hadsereg tovább folytatja diadalmas előnyomulását. A legújabb jelentések szerint a népi hadsereg csapatai már Tiensinhez, a nagy északkeleti kikötővárosokhoz közelednek. Jelentős csapatok már elfoglalták Hsiaoocsant, a nagy rizstermelési központot, mely Tiensintől 24

kilométerre délre fekszik. A szombati nappal kezdődőleg a Csangkájsék csapatok felfüggesztették minden szállítást Tiensinbe, ami jelzi, hogy számolnak a város közeli ekéstevel. A Hongkongban megjelenő „Csiuncsziun” című lap foglalkozik a Kuomintang uralma alatt lévő területen kirobbant népfelke-

lésekkel. A lap rámutat arra, hogy a Csangkájsék hadseregbe való behívások óriási elégedetlenséget támasztottak, mivel a tömegek tisztában vannak azzal, hogy Csangkájsék a kínai nép életérdekeivel homlokegyenest ellenkező célokra használja fel hadseregét. Ennek következménye számos nagy felkelés volt.

MIK A MEGYEFŐNÖKÖK FELADATAI?
Az összeírási műveletek megszervezése, előkészítése, felügyelete és a helyszínen való végrehajtása a megyefőnök feladata, aki a megyei összeírási bizottság elnöke és aki a kormánnyal szemben felelős a munkálatok sikeres végrehajtásáért. A Központi Statisztikai Hivatal a megyefőnök mellé külön összeírási megbízottat küld ki, aki technikailag felelős és jogszerinti tagja a megyei összeírási bizottságnak.

A balkáni és dunai népek szerződése a béke bástyáját jelentik

— mondotta Kardely jugoszláv miniszterelnökhelyettes a Romániával, Magyarországgal és Bulgáriával kötött szerződés becikkelyezésekor

Kardely jugoszláv miniszterelnökhelyettes a Romániával, Magyarországgal és Bulgáriával kötött szerződés becikkelyezése alkalmával a jugoszláv nemzetgyűlésben hangoztatta, hogy ezeknek a szerződéseknél az aláírását nyomon követte a tőkés országok reakciós erőinek a rágalomhadjárata. Az imperialisták károsultak érzik magukat. Erre okuk is van, mert ezeken a balkáni népeknek szilárd elhatározásuk, hogy többé nem lesznek az imperia listák játékszeri, hanem maguk határoznak sorsukról.

— A Balkán és a Dunavölgy nézetei — mondotta — valóban függetlenek akarnak maradni az imperialistákkal szemben, politikai és gazdasági szempontból egyaránt.

— A béke még nem teljes a Balkánon — folytatta — a hősi görög nép a második világháborúban önfeláldozóan harcolt független és tisztán és mégis az imperialisták igáját szenvedte, de csatlódnak azok, akik azt hiszik, hogy a görög népet uszításokkal használhatják fel a balkáni és dunai népek szabadsága ellen.

A továbbiakban hangsúlyozta, hogy a hatalom a balkáni és dunai országokban a haladó demokrácia népi erők kezében van és ezek az erők egyetemesi igazi képviselői a szerződött nemzeteknek.

— Nem tömböt, hanem a béke bástyáját jelentik a balkáni és dunai népek szerződése — mondotta Kardely miniszterelnök helyettes. — Ezek nem régi típusú egyezmények, hanem az együttműködés új formái. Ugyenek csak ott alakulhatnak ki, ahová az imperialistáknak nincsen bejárásuk, ahol nincsen elnyomás. Ez az oka annak, hogy népeink egysége, a Szovjetunióval az élen, szilárdabban minden régi típusú tömbök és híven jellemzi azokat az államokat, melyekben a hatalom valóban a dolgozó nép kezében van.

A SZÁMLÁLOBIZTOSOK FELADATA
Városokban az összeírást a hivatalos számlálóbiztosok végzik, akik házról-házra járnak, kiosztják, kitöltik és összeszedik az összeírási nyomtatványokat, míg falvakban a lakosság jelenti ki a felállítandó összeírási irodákban. Egy számlálóbiztosra, vagy egy összeírási irodára átlag 100 gazdaság (család, háztartás) esik, amelyek egy összeírási körzethez alkotnak, 10 körzet pedig egy kerületet.

BÜNTETŐ RENDELKEZÉSEK
Azok, akik nem engedelmessékednek a hivatalos számlálóbiztosok, vagy a hivatalos összeírási szervek felhívásának, akik hiányos, valótlán, vagy hamis jeleket adnak, vagy bármilyen módon megakadályozzák az összeírási munkálatait, a gazdasági szabotázstörvény rendelkezései szerint megbüntethetők.

Megbüntethetők azokat a köztisztviselőket is, akik megtartják a kapott megbízatások végrehajtását, a munkálatok kivétel nélkül részvételüket, hanyagságot és gondatlanságot tanúsítanak, vagy nem teljesítik a Központi Statisztikai Hivatal és az összeírási bizottság utasításait.

A SZÁMLÁLOBIZTOSOK FELADATA
Városokban az összeírást a hivatalos számlálóbiztosok végzik, akik házról-házra járnak, kiosztják, kitöltik és összeszedik az összeírási nyomtatványokat, míg falvakban a lakosság jelenti ki a felállítandó összeírási irodákban. Egy számlálóbiztosra, vagy egy összeírási irodára átlag 100 gazdaság (család, háztartás) esik, amelyek egy összeírási körzethez alkotnak, 10 körzet pedig egy kerületet.

BÜNTETŐ RENDELKEZÉSEK
Azok, akik nem engedelmessékednek a hivatalos számlálóbiztosok, vagy a hivatalos összeírási szervek felhívásának, akik hiányos, valótlán, vagy hamis jeleket adnak, vagy bármilyen módon megakadályozzák az összeírási munkálatait, a gazdasági szabotázstörvény rendelkezései szerint megbüntethetők.

Megbüntethetők azokat a köztisztviselőket is, akik megtartják a kapott megbízatások végrehajtását, a munkálatok kivétel nélkül részvételüket, hanyagságot és gondatlanságot tanúsítanak, vagy nem teljesítik a Központi Statisztikai Hivatal és az összeírási bizottság utasításait.

Balogh Edgár rádióelőadása

egyetemi orvostanár, a Román Népi Köztársaság elnökségének tagja, aki az elnöki teendőket is ellátja, egyike a romániai tudományos élet legnagyobb felkészültségű kiválóságainak. Mint igazi tudós és mélyérzésű emberbarát, társadalmi téren mindig a dolgozó nép millióinak érdekében tevékenykedett és a nép életsorsa megjavításáért küzdött.

Nem vonult vissza „tudománya elefántcsonttoronyába” és nem váltotta a „nem politizáló” reakciós szellemet visszatükrözőtető elvét. Parhon egyetemi tanár ragyogó példát mutatott arra, milyennek kell lennie az igazi értelmiséginek, aki nagyobb tudását, magasabb képzettségét ösztönösen a népi tömegek javára akarja hasznosítani.

Parhon professzor 1874-ben a muscelmezei Campulungban született. Édesapja küüllömenti tanító, édesanyja bukaresti származású. Már gimnázista korában élénk érdeklődést tanúsított a természettudományok iránt. Az egyetem orvosi karának elvégzése után feltűnést keltett mélyreható tudományos felkészültségével, alapos kutatásaival.

Hatvan évvel ezelőtt, 1889-ben kapcsolódott be a romániai munk

készmozgalomba, Ploestiben. Valószínűleg a legsúlyosabb reakciók, fasiszta terror ildőzését, indokolatlan mellőzését, mindig hűséges maradt a munkásmozgalomhoz. Mint a sociai lélektan intézet igazgatója, a betegeknek nemcsak kiválóan képzett szakorvosa, hanem mélyenérző emberbarát is volt. Laboratóriumi kutatásai, az egész tudományos világ részéről nagyrabecsült és elismert tudományos műveinek megírása közben is szakított magának időt arra, hogy hallassa tisztá, igazságot hirdető és emberbaráti szavát a társadalomban.

A faji üldözések idején intézetében menedéket találtak az állásukból elbocsátott zsidó orvosok és Marx, Engels, Lenin, Sztálin tanításait követve, bátran hitet tett a baloldali világnézet mellett. 1933 évben bukaresti egyetemi tanárnak nevezték ki, de haladékszelleme magatartásáért lakásának orvosai tábláját sokszor leverték a hülígán elemek és a reakciós kormányzások idején állandóan megfigyelés alatt tartották. Francia, angol, német, olasz, spanyol, portugál és orosz nyelven írt nagyértékű tudományos munkái elismerésüül a Román Akadémia 1938-ban tagjává választotta.

Az Antonescu rémuralom 1940-ben eltávolította az egyetemről. Amikor a dicsőséges Vörös Hadsereg felszabadította az országot a hitlerista járom alól, Parhon professzor azonnal megkezdte a munkát a szovjet-román barátság megszilárdítására és 1944 októberében elnöke lett a Romániai Szovjetbarátok Egyesületének, amely tisztségét ma is betölti.

Az 1946. évi általános választás sokan országgyűlési képviselővé választották, majd az első demokratikus képviselőháznak első házelnöke lett.

Parhon professzor több mint ezer tudományos munkát írt, köztük számos olyant, amely külföldön is nagy elismerést és tekintélyt szerzett részére. Több külföldi tudományos társaság, legutóbb a Szovjetunió Tudományos Akadémiája választotta meg levelező-tagjává.

Parhon professzor egyike azoknak a közéleti kiválóságoknak, akik nemzetiségre, foglalkozásra való tekintet nélkül szeretettel és tisztelettel öveznek az ország dolgozó milliói és érdemeiért választotta meg legutóbb — a nép nevében — a képviselőház a Román Népi Köztársaság elnökségének tagjává.

1848-at Petőfi a népek tavaszának nevezte s a magyar szabadságharcot sem tekintette másnak, mint a világszabadsággért vívott harc egy szakaszának. Nagy költőnk szellemében mi sem elszigetelten, hanem a román néppel együtt ünnepeleljük meg 1848 századik évfordulóját. Különösképpen erre kötelez bennünket demokratikus szerepünk a fiatal román népi köztársaságban. Nemzeti képességeinkkel alkotó tényezői vagyunk ennek az országnak s ma tudjuk csak igazán értékelni, hogy népeink számára száz évvel ezelőtt, a demokráciáért folyó küzdelmek kezdetén, az összefogás vagy a különszakadás voltaképpen mit is jelentett.

Sem a magyar, sem a román népek nem állhat érdekében, hogy elhallgassa a száz évvel ezelőtt történt események közül azokat a tragikus nemzetiségi surlódásokat és összecsapásokat, amelyek végül a reakció győzelmét tették lehetővé. Ugyanilyen közös érdek azonban azoknak a román-magyar egymástalálásoknak a kellő értékelése, amelyek 1848-ban elvi alapját vetették meg népeink közös felvirágzásának. Mindezekhez arra van elsősorban szükségünk, hogy az eddigi egyoldalú beállítások helyett köztudatba vigyük át a pesti és bukaresti 1848-as forradalom összefüggéseit, kimutassuk a két forradalom igazi nagyjainak együttműködését, s ezzel szemben ösztönösen leleplezzük mindazokat a hibákat, amelyek magyar és román részről egyaránt az idegen önkényuralom malmára hajtották a vizet.

Kezdjük azon, hogy értékeljük újra, mégpedig hamisítatlan eredeti valójában, Petőfi és a márciusi ifjúság pesti szerepét. Tőlük állott a legtávolabb, hogy magyar kizárólagosságra törekedjenek, hiszen első dolguk a szabadság, egyenlőség és testvériség kikihaltása után az Egyenlőségi Klub felállítását, ahol nyelvkülönbség nélkül egyesítenek minden demokrata konfjút. A magyar március 15-ike egyben az együttélő népek találkozásának ünnepe is, méghozzá nemcsak jelképes értelemben, hanem a valóságban. A márciusi ifjak nemcsak a magyar Tárcsics Mihályt szabadították a budai börtönből, hanem Eftimiu Murgu bánsági román szabadságharcost is, egyikét azoknak a fiatal román forradalmároknak, akik elsőknek vetik fel a dunavölgyi népek testvéri összefogásának kérdését. Azt a kérdést, amely ma jut megoldáshoz, a népi demokráciák védbástyájának, a Szovjetunióknak baráti oldalán.

Szinte teljesen ismeretlen még a magyar közönség előtt az 1848-as bukaresti román forradalom, pedig minél jobban tanulmányozzuk ma Bălcescu és a többi román demokrata ifjú Petőfiékkel rokon és egykorú megmozdulását, annál világosabbá válik, hogy éppen ez a bukaresti forradalom gazdagította a magyar szabadságharcot a nemzeti kereteken túlmenő, egyetemes dunavölgyi és kelet-európai távlatokkal. Bălcescu és társai Erdélybe menekültek, itt jutottak érintkezésbe a magyar szabadságharcossal és egészen a világségi fejezetéig követhetesen arra törekednek, hogy román-magyar kibékülést hozzanak létre és így a magyar szabadságharcot általános dunavölgyi szabadságharcra szélesítsék. Az ő segítségükkel csirázik ki a dunavölgyi szláv-magyar-román összefogás eszméje, amelyet Kossuth később, az emigrációban tesz politikájának tengelyévé.

Merőben új történelmi értékelést igényel az 1848-as unió gondolata is. Eredetileg nem a magyar közönség hagyományos uralmi elképzeléséről volt szó, hanem demokrácia országok és országrészek egyenlőségén alapuló szövetekezésről a haladás akkori példája, az Északamerikai Egyesült Államok szerint. Ezért jogadja kezdetben az erdélyi román demokrata tábor is örömmel a demokrácia Magyarországra való unió eszméjét, amely számára egyet jelent a jobbágyság felszabadulásával és a nemzetiségi jogok elismerésével. Amint azonban a magyar nemesség osztályérdekei előtérbe tolnak, a márciusi ifjak eszméinek rovására, a jobbágyszabadság kérésik, a földosztás elmarad, s a nemzetiségi kérdés sem oldódik meg, az unió gondolata elveszti eredeti értelmét és gyűlöletessé válik az erdélyi román tömegek előtt. Amikor később Bălcescu és társai újra a magyarok oldalán toboroznak román demokrata tábor, az unió gondolata az eredetivel szélesebb értelmet kap. Bălcescu elgondolásában Moldova és Magyarország is beleilleszkedik az unióba s nem utolsó sorban erre az elgondolásra vezethető vissza Bem híres kísérlete, a moldvai románok és csángómagyarok harcászatiására a demokrácia oldalán.

A legszebb kísérleteket is újra, meg újra keresztelte a népeink megosztó ármány. Ezért kell 1848 századik évfordulóján kerülhetetlenül kinyomoznunk mindazt a hibát, melyet a Kossuth-kormány Erdélyben, nevezetesen Csányi László kormánybiztos a román nép szociális és nemzeti feltöréskésével szemben elkövetett, ellentétben az izzig-végig forradalmár Bem következetesen haladó szociális és nemzetiségi politikájával. Ezeknek a hibáknak nagy részük volt abban, hogy a császári kamarilla a román vezetők között híveket toborozhatott és a balázs-falvi gyűlés szociális paraszti törekvéseit a magyar szabadságharc ellen fordíthatta. Ugyanilyen szigorú felhívásokról van szó, hogy a román felhívásokról van szó, hogy Bălcescu és társainak haladó szerepével szemben megbélyegezzék Bărnuțiu és társainak császári szoldba való bedállását. És mindkét történetírásnak közös feladata, hogy rámutasson az erdélyi századok reakciói intrikáira, amelyekkel a magyar vezetők hibáit kihasználták s a román nép számos vezetőjét behálózták önző gazdasági és hatalmi érdekeik szerint.

Ha történelmi kritika nélkül a nemzeti egyoldalúságokkal idézőnk fel 1848 emléket, könnyen kiválthatnók újra a régi ellentéteket, s alkalmat adhatnók a megvert, de minden maradványában még meg nem semmisült reakciónak arra, hogy népeink egységét a román népi köztársaságban meglátsa s közös érdekeinket, akárcsak száz évvel ezelőtt Bécsnek, ma az újra nyugat felől fenyegetőző idegen imperialistáknak árulja el. Ha azonban Petőfi és Bălcescu szellemében 1848 eredeti forradalmi demokráciájának hagyományait idézzük s leleplezzük mindazt, ami annak idején a forradalmi demokrácia politikai vonalától eltért, s ha kiemeljük a magyar-román népi összefogás egykoru mozzanatait, akkor adva vannak számunka a példák és tanulságok, s a százéves idézés a román-magyar testvériség megerősödését, közös népi demokráciánk megszilárdítását fogja szolgálni.

Az amerikai trösztök titkos politikája

A németeknek kémkedtek a legnagyobb amerikai vállalatok vezetői

Megérkezni valahová egy névtelen valaki. Egyszerű, szürke, ismeretlen ember. Egy nagyvállalat igazgatója vagy jogtanácsosa. Vastag bőrtáskát cipel magával, tele iratokkal. Megérkezéséről senki sem tud, nem írnak róla nagy cikkeket és mégis az illető népek sorsára gyakran igen erősen kihat az a megfigyelés, amit egy nagyvállalat párnázott igazgatótól szobájában köntek meg. Mert ez az ismeretlen és névtelen ur a trösztök embere volt s két mammutvállalat érdekeit egyez-

tették össze a titkos tanácskozáson, Igen, a trösztök külön, titkos politikát folytatnak, ami nem tekint emberiségre, nemzeti érdekre, csak egyesügedül a haszonra. És ezért a haszonért képesek akár embermilliókat is feláldozni. S mialatt csatateretekre hajszolják elvérezni azokat a szerencsétlen milliókat, átnyulva a frontok fölött, szövögetik a maguk háloját az ellenséges állam nagytőkés köreivel.

Magánkormányok

Az Egyesült Államokban, igen találoan „magánkormányoknak” nevezik ezeket a nagy monopóliumokat, amelyek a vállalatok egész seregének szövetségét jelentik. S ezek a vállalatok egyetlen

célra egyesültek: minél többet kifacsarni a fogyasztókból. A nagy nemzetközi kartellek valósággal felosztják egymás között a világot, szabad rablást hagyva mindenkinek a maga területén.

Remingtonék a németeknek kémkednek

Ime néhány kiragadott bizonyíték:

1920-ban a németek felfedeztek egy új, nagyhatású robbanóanyagot, a tetracent. Ez az anyag nagyszerűen megfelelt a tölténygyártás gyártásának. Ezenal a németek az eddigi robbanó mercurium helyett kizárólag ezt használták, mégpedig igen jó eredménnyel. 1929-ben aztán az I. G. Farbenindustrie eladta a szabadalmat jelentős dollárösszegért és önálló részesedéért az amerikai „Remington Arms Company”-nak. A szerződésben azonban kikötötték, hogy a Remington ezeket a gyutacsokat csak az Amerikai Egyesült Államokban hozhatja forgalomba.

Aztán kitért a háború. A Remington azonban, híven ragaszkodva a hitlerizmus egyik főtámogatójával, az I. G. Farbenindustrie-val kötött megfigyeléséhez, nem volt hajlandó szállítani az új, korszerű gyutacsokat s ezzel nem kis szolgálatait tett Hitlernek.

De tett ennél még nagyobb szolgálatakat is. Az eredeti szerződés értelmében az amerikai cég, mely egyébként a „Dupont de Aemours” óriáströszt egyik fiók-vállalata, köteles gyártási adatait az I. G. Farbenindustrie rendelkezésére bocsátani. A Remington a második világháború egész folyamata alatt híven eljött tett ennek és a náci trösztőlálandóan (tröszt) arról, milyen minőségű fegyvereket és mellekora mennyiségben gyártanak az amerikaiak. S hogy az I. G. Farben első dolga volt

ezeket az adatokat a hitleri nagyvezérkar rendelkezésére bocsátani, azt mondanunk sem kell.

ZEISSEK ÜZLETEI

S ez így ment minden téren. Ismeretes, hogy a korszerű hadviselésnél nélkülözhetetlenek a legfinomabb optikai műszerek. Ezek nélkül a tüzéség és a repülőerők majdnem teljesen tehetetlenek.

Nos, annak idején, még jóval a második világháború előtt, megfigyelést kötött az amerikai „Bausch and Lomb”-gyár a német optikai világegéggel, a „Zeiss”-al. Amerika a „Bausch and Lomb”, a világ többi része pedig a „Zeiss”

Diesel és Bosch Amerikában

A trösztök titkos diplomáciáját világítja meg a „Diesel-motorok ügye is. Mindenki tudja, hogy a Diesel-motoroknak igen nagy jelentősége van a gépesített hadviselésnél. A Diesel-motor gyártásánál pedig igen nagy szerepet játszott a stuttgarter Robert Bosch-cég. Ez fiókot állított fel Amerikában és számos értékes szabadalmat vásárolt meg. A háború kitörése után azonban ez az amerikai fiók hallani sem akart arról, hogy a franciáknak és angoloknak szállítson, ellenben tovább flette az osztályékeket a stuttgarteri központnak s szállította a felmérhetetlen értékű ipari kémkedési anyagot.

Igy ment ez minden vonalon és így megy ez ma is. A nagy monopóliumok pontosan kidolgozott tervek alapján folytatják a maguk hadjáratát minden demokrácia megmozdulás ellen. A ma-

közelmúltban nyilvánosságra hozták néhány okmányt, amiből kiderült, hogy az amerikai és német trösztök egy a második világháború előtt, mint a háború folyamán is, a legszorosabb kapcsolatokat tartották fenn egymással és kölcsönösen kiszolgálták egymást. Ugyanezek az amerikai trösztök pedig, amelyek annak idején a hitleristákat támogatták, most mind nagyobb befolyást gyakorolva a Truman-kormányra demokráciaellenes keresztshadjáratot szervezőnek szervezni, hogy egyeduralkodóvá váljanak a világnak.

A fentemlített okmányokból megáfolyhatatlanul kiderül, hogy az amerikai trösztök urai fityűlnek a világ népeinek szabadságharcára a hitleri rablóimperializmus ellen, fityűltek a demokráciára s a legkészségesebben kiszolgálták a hitleri hadigépezetet.

vadászterülete lett. Amikor kitért a háború, az angolok és franciák nagymennyiségű optikai műszert rendeltek az amerikai cégeknél. A „Bausch and Lomb” azonban azt válaszolta, hogy sajnos, nem áll módjában szállítani, forduljanak a „Zeiss”-hoz...

Szóval a franciákkal és angolokkal „hadbanálló Németországtól” vásároljanak. A két tröszt szerződése arra is kötelezte az amerikaiakat hogy összes katonai rendeléseikről beszámoljanak a német vállalatnak Bauschék eleget is tették ennek a kötelezettségüknek és rendszeresen szállították az adatokat a német nagyvezérkarnak.

guk embereit állítják a kormány élére (Léon De Gasperi, Schumann, Mayer), s igyekeznek minden módon életre kelteni vagy fokozni a háborus hangulatot, ami lehetővé teszi a fegyverkezés fokozását s ezzel egyidejűleg profitjuk növelését.

A Szovjetunióra és az új demokráciákra azonban nem terjed már ki a hatalmuk. Hiába mesterkedtek, hiába próbálkoztak, hiába helyezték el mindenütt a maguk pompásan kitanított és pompásan fizetett ügynökeit, a szabadságra és békére vágyó népek elseperették őket utjukból, mint ahogy az öntudatra ébredő dolgozó tömegek meg fogják semmisíteni át kos hatalmukat a világ többi részén is, hogy elkövetkezzenek végre a béke, biztonság és szabadság világ korszaka az egész emberiség számára.

200 forintnál nagyobb összeget Magyarországra bevinni vagy Magyarországról kivevni tilos

BUKAREST. — A bukaresti Magyar Követség az érdekeltek tájékoztatására közli a következőket:

„Az utazási és kisebb határszéli forgalomban a Magyar Nemzeti Bank engedélye nélkül legfeljebb 200 forintot — ércében vagy forintban nem nagyobb címletű bankjegyekben — lehet Magyarországra területe, külföldről behozni vagy területekről kivinni. A 200 forintos címletű bankjegyet a Magyar Nemzeti Bank engedélye nélkül Magyarországra területe, külföldről behozni vagy területekről kivinni tilos.”

A Magyar Nemzeti Bank egyidejűleg közli, hogy a rendelkezés megállapított 200 forintnál felüli forintösszeget behozatalára kivételre nem ad engedélyt.

A MNSz kolozsmegyei nőszervezetei nagygyűlésen mondták ki csatlakozásukat a Romániai Demokrata Nők Szövetségéhez

A nők is hiveszik részüket a demokrácia építésében

KOLOZSVAR. — Hatalmas arányú női nagygyűlést rendezett vasárnap délelőtt a MNSz kolozsmegyei nőbizottsága. A gyűlés — amelyen résztvettek a megye MNSz szervezeteinek nőbizottságai — egyhangúan és lelkesen elhatározta, hogy csatlakozik a Romániai Demokrata Nők Szövetségéhez. A MNSz szervezet Farkas-utcai székházának nagytermét zsúfolásig megtöltötték a megyei női bizottságok delegátusai, akik lelkesen üdvözölték a MNSz országos központi nőbizottságának kiküldöttét, Berekméri Erzsébetet.

Megnyitó beszédében Berekméri Erzsébet a Romániai Demokrata Nőmozgalom hároméves történetét ismertette. Rámutatott arra, hogy a nők egyenjogúságának megvalósulásával asszonyaink az ország életében egyre több és több komoly kulturális és politikai helyet töltenek be. Felelősségteljesen és kiemelve azt, hogy az imperialista háborús fenyegetésekkel szemben egy közös békotáborba kell tömörülni Románia nőinek, hogy összefogva, eredményesen folytathassák harcukat a béke elleni törő elemek ellen.

— Ennek az egységnek a jegyében alakult meg a Romániai Demokrata Nők Szövetsége — mondotta Berekméri Erzsébet —, melyben az ország összes női szervezetei együtt fognak harcolni a világbékéért és a nők egyenjogúságának további kifejlesztéséért.

Az értékes beszámoló után egymásután felszólaltak a falvak asszonyai és egyhangúan, lelkesen bejelentették csatlakozásukat a Romániai Demokrata Nők Szövetségéhez.

A női nagygyűlés keretében előadták Kozma Ilona háztartási alkalmazott és Mráz Lajos haládszellemű költők verseit. A gyűlés a Román Népi Köztársaság és a Romániai Demokratikus Nők Szövetségének éltezésével ért véget.

Megnyílt a „Gábor Áron” székely népfőiskola

Most már tanulhatnak a kolozsvári székely alkalmazottak!

KOLOZSVAR. — Ünnepléses keretek között nyitotta meg a MNSz kolozsvári ifjúsági szervezete a Gábor Áron székely népfőiskolát.

Kolozsváron sok székely alkalmazott lakik, elszakadva a szülői háztól, egészen magára hagyatva. Ezeket az elhagyott székely ifjakat gyűjtötte egybe a MNSz városi ifjúsági bizottsága s ezek számára nyílt meg vasárnap este a Gábor Áron népfőiskola.

A városi szervezet Farkas-utcai székházának nagytermét teljesen

megtöltö mintegy 200 székely ifjú jelenlétében megnyílt népfőiskola első előadásának ünneplésességét emelte az, hogy azon résztvettek Csűrös István dr. megyei elnök, Vargha Gyula alelnök, Sárkány József titkár és számos, az ifjúság kérdéseivel foglalkozó személyiség.

Früstök István városi közművelődési felelős üdvözlő szavai után dr. Csűrös István megyei elnök emelkedett szólásra. Beszédében rámutatott arra, hogy a múltban tudatosan zárták el a széles nép-

rétegeket a tanulástól. A mai kormányzatnak viszont elsőrendű célkitűzése a nép kultúrális színvonalának emelése.

Az ifjúsági bizottság nevében Vajda Lajos közművelődési felelős beszélt, majd kezét vette a népfőiskola első előadása. Kovács György egyetemi hallgató a magyar irodalomról, míg Róth Lajos az anyag szerkezetéről tartott előadást.

A Gábor Áron székely népfőiskola első ünnepléses előadása székely népdalok éneklésével zárult.

Készül az új költségvetés

Új kórházak létesítését, a meglévő kórházak korszerűsítését javasolta a MNSz az egészségügyi minisztériumnak

Fazakas János dr. egészségügyi főfelügyelő nyújtotta be a nagyjelentőségű javaslatot

BUKAREST. — (Tudósítók telefonjelentése.) Fazakas János dr. egészségügyi főfelügyelő az 1947—48. évi állami költségvetés elkészítése alkalmából a Magyar Népi Szövetség részéről javaslatot nyújtott be az egészségügyi minisztériumba. A magyar intézményeket érintő költségvetési tételek biztosítása érdekében a javaslat a következő pontokat tartalmazza:

1. Javaslat kórházak létesítésére, 2. A meglévő kórházak kibővítése és korszerűsítése. 3. A magyar egyházi egészségügyi intézmények állami segélyezése.

Itt közöljük, hogy megkezdődött az 1947—48. évi állami költségvetés előkészítése.

Módosítják a polgári perrendtartást

Minisztériumi szakbizottság rövidesen elkészíti a tervezetet

BUKAREST. — A romániai igazságügyi reformmal kapcsolatban az igazságügyminisztérium szakbizottsága szorgalmasan dolgozik a polgári perrendtartás módosításán. A módosítással kapcsolatban korlátozni fogják a járásbírók illetékességét. A járásbírók jogkörét jelenleg a per tárgyának pénzben kifejezett értéke szabja meg. Az értékelhető tárgyat mint elsőfokú hatóság már a törvényszék illetékes ítéletet hoz.

Az igazságügyminisztériumban dolgozó bizottság jogi véleménye szerint egyszerűsíteni és korszerűsíteni kell a polgári perrendtartást azért is, mert a törvényszékek és az ítélőtáblák tevékenységét morv jogszabályok korlátozzák, igen sok a semmisségi ok, amelyek alapján a fellebbezési fórumok gyakran megváltoztatják az elsőfokú bíróságok ítéletét. Ez természetesen késlelteti az igazságszolgáltatást, a perek befejezését és számos esetben pervesztést eredményez. Ezért tartandó szükségesnek a szakbizottság, hogy a járásbírók illetékességét és a járásbírók tekintetében korlátozhat legyen.

A demokratikus elvek érvényesítése és a dolgozó falusi nép érdekeinek figyelembevételére jut kife-

jezésre a törvénytervezetnek abban a rendelkezésében, amely szerint a járásbírók falvakban is fognak működni. Tagja hivatásos bírósági munkatársak.

Pénteken összeül a minisztertanács

Ezen a héten pénteken nagyfontosságú minisztertanács lesz, amelyen számos nagyjelentőségű és a képviselőház január 30-án megkezdődő üléséig terjedő törvényjavaslatot fognak letárgyalni.

Megvitatják a minisztertanácsban többek között az új közigazgatási törvény javaslatát is.

A minisztertanáccsal kapcsolatban az illetékes minisztériumok törvényjavaslatokat készítenek, amelyek a Népi Köztársaság megvalósításával sürgős jellegűek. Törvényjavaslat készül többek

és két népbíró lesz és ez a bíróság nemcsak büntető, hanem polgári és kereskedelmi perekben is illetékességgel fog bírni.

között a büntetőtörvénykönyv 204, 205 és 206. szakaszainak eltörlésére, illetve a szakaszokba ütköző és királysértésért kiszabott büntetésekre közkegyelmet adnak.

Hasonlóképpen eltörlik a katonai büntetőtörvénykönyv 121, 122, 123, 124, 132, 546, 547, 548, 549, 560, 561, 570, 572 és 576. szakaszait, illetve a szakaszokba ütköző büntetőeljárások — tehát királysértésért, a királyi ház tagjával szemben elkövetett tisztetlenségért és más hasonlókért — kiszabott büntetésekre szintén közkegyelmet fognak alkalmazni.

Népi kollégiumi értekezletet tartanak Kolozsváron

BUKAREST. — A Magyar Népi Szövetség központi ifjúsági bizottsága január 19—20-ra Kolozsvárra hívja össze a romániai magyar népi kollégiumok vezetőit a népi kollégiumokkal kapcsolatos kérdések megbeszélésére.

Az értekezleten kiküldöttek beszámolnak a kollégiumok helyzetéről és tanulmányi eredményéről.

A szovjet tudomány forradalmasító felfedezései

Az élettani kutatás a mezőgazdasági termelésben

A cári Oroszországban a természettudomány megrögzött mostoha gyermek volt. A tudósok közül csak annak volt sikere, aki tudományát a kiváltságosok vagyonszerzési törekvésének a szolgálatába állította. A tudós csak laboratóriumának falai között érezhette magát szabad embernek.

A forradalom után ez a helyzet gyökeresen megváltozott mind a tudomány, mind a tudás szempontjából. Lenin a természettudományok meghódítását egyik legfontosabb feladatának tekintette. Már 1918-ban utasítást adott a Tudományos Akadémiának, hogy dolgozzon ki terveket az élettelen s élő anyag kormányzására. Csakhamar a cári Oroszország 150 tudományos intézete helyett 225-ben folyt a serény kutatás 40.000 főnyi tudományos munkatárral, 145 millió könyvanyaggal és a legmodernebb műszerek tömegével.

A Szovjetunió természettudományos munkája több tekintetben

alapvetően eltér attól a módtól, ahogy a természettudományt a polgári államokban művelik. A zart falak között, féltékeny titoktartással folyó munka helyébe az egyes szaktudományok és határtudományok művelőinek állandó kölcsönös együttműködése lép. Szinte meg sem állapítható, hogy a munka melyik része fűződik egy-egy tudós nevéhez. Inkább intézetek szerinti munkamegosztásról és eredményről beszélhetünk. De a hivatásos szakemberek együttműködésén túl egész országos szférák lakossága részt vesz adatgyűjtésekben, kísérletek lefolytatásában, az eredmények ellenőrzésében. Ilyenkor a nem szakemberek ötleteinek tömege is hozzájárul egy-egy eredmény gyors eléréséhez. Ez az együttműködés természetesen csak úgy lehetséges, hogy a szovjet tudósok saját kötelességüknek érzik, hogy tudományos ismereteiket megfelelő formában a legszélesebb néprétegek közkincsévé tegyék.

A tudomány biztosítóka

A tudományos munka legfontosabb biztosítóka azonban a tudatosan és rendszeresen alkalmazott dialektikus materialista gondolkodási módszer, amely mindent szüntelen mozgásban, fejlődésben, természetes összefüggéseiből való kiszakítás nélkül vizsgál. Másrészt biztonságot kölcsönöz tájékozásuknak a materializmus szempontja, hogy a világ a maga egészében tudatunktól függetlenül létezik és tudatunk utján mind nagyobb megközelítéssel meg is ismerhető.

A természettudományok egyes ágai közül legmagasabb eredményt a matematika és az élettudomány biológia érte el.

A matematikának a cári Oroszországban is voltak már világhírű képviselői, mint Lobacsevszki és Csebisev. A szovjet matematikusok egyik része ezeken a megkezdett utakon haladt tovább, többségük azonban az új társadalmi követelményekhez alkalmazkodva, a nagy számok törvényszerűségeivel, valószínűség számításokkal foglalkozik. A magas matematika ki-

tűnő fegyver mind az atomkutató fizikus munkájánál, mind a tömegtechnikák gyártását ellenőrző technikusok hibakutatási eljárásainál, az örökéletkutató biológus, vagy a népbetegséggel foglalkozó szakorvos létezésében. Legkimagaslóbb eredményeket Bernstein és Kincsin ért el a matematikában.

A technika fejlődése — nem utolsósorban a Szovjetunió teljes elektrifikálása folytán legjelentősebb volt a fizika előrehaladása.

A biológiai kutatás három fontos utvonalon indult meg. Timirjazev, aki a cári Oroszország tudósából lett a forradalom egyik legbátrabb harcosává, tisztázta a növényvilág táplálkozási módját, a szerves vegyületek keletkezését, napfény behatására. Maga az aszimiláció ténye már egy évszázada ismeretes volt, de a kérdés pontos életvegytani tisztázása Timirjazev érdeme, aki ezzel bebizonyította, hogy az élőlények energia hártartása nem valami rejtett életeri irányításával, hanem a napfény vörös sugarainak kémhatása után bonyolódik le.

A nitogenetikus sugárzás a szovjet gyógyítás csodája

Még a nyugati tudományos világot is bámolatba ejtette Gurvics felfedezése az u. n. nitogenetikus sugárzás. Így nevezte el Gurvics azt a finom ibolyántúli kisugárzást, amely az élő sejtek osztódásakor keletkezik. A kisugárzás a környezetében levő élő sejtek osztódását szemmel láthatóan siettet. Ez a kísérlet szolgál az ibolyántúli sugárzások legérzékenyebb kimutatására. A következő években munkatársaival kimutatta, hogy az osztódó sejten kívül, minden fokozott anyagcserével járó életfolyamatot jellemző hullámhosszú sugárzás kísér. A felfedezés az orvosi finom-diagnosztika számára akkor kezdett gyümölcsözővé válni, amikor kivilágított az is, hogy a zavarral küzdő életjelenségek esetében a sugárzás csökken, vagy megszűnik. Legjobb ismeretes ezidőig a vér és a sugárzás összefüggése. Erő munkavégzés, verбай, műtételőtti rák esetében a vér kisugárzása

gyengül, vagy teljesen megszűnik. Tuberkulózisnál a sugárzás nem veszt értékéből. Ugyázták, hogy rákos ártételek kimutatására is használható ez a módszer.

A biológia harmadik irányja a mezőgazdaság — soha nem sejtett felvirágzását eredményezte. Micsurin egyenesen a gyümölcs-termesztés iparosításának az alapjait vetette meg. Távoli gyümölcsfajták keresztezésével részben óriási méretű, részben külső behatásoknak ellenálló gyümölcsfajtákat termesztett. Lyszenko „előcsiráztatási módszerével” az őszi gabonát tavaszivá változtatta és ezzel jelentékenyen megrövidítette a szabadban való növekedés időtartamát. A növényi fejlődés kritikus érzékenységi szakaszainak felismerésével bebizonyította az élőlények gyors átalakíthatóságát generációk helyett néhány nap leforgása alatt. Bebizonyította a szerzett tulajdonságok örökölhetőségét.

Élveboncolás nélkül

Végül meg kell emlékeznünk az u. n. reflexiológia megalapozójáról, Pavlovról, aki a fiziológiában először alkalmazott olyan kísérleteket, amelyek alkalmasak az életműködések mennyiségi ellenőrzésére élveboncolás elkerülése mellett. A gyomorból kivetett szondán keresztül meghatározta a különböző ingerhatások és a válaszok közötti mennyiségi viszonyt. Működésével iskolája kidolgozta a lelkiműködések, lelki gátlások és feloldódások mennyiségi vizsgálatának módszerét is.

Kövés példából is kiviláglik, hogy a szovjet tudomány rövid három évtized alatt utolért és sok területen messze túlhaladta a nyugati országok természettudo-

mányát. Teljesen új utakat nyitott ott, ahol mások csak utcákba jutottak és nem remélt perspektívákat látta a jövő fejlődéséé. Szakított a megmerevedett tudományos előítéletekkel, de ugyanakkor továbbépítette azokat a hatalmas eredményeket, amelyeket a civilizált világ az elmúlt évezredekben már elért. A történelmi múlt megbecsülése és a jövő forradalmi átalakítása az, ami a Szovjetunió példátlan eredményeit általában és a természettudományok fejlődésében is különösen jellemzi.

Nyirják a juhot...

Szóról-szóra így írja az az amerikai ismerős, akinek a levelét most böngésztem. Bizony, nem valami vidám dolgokat ír. Panaszok, drágaságról s összehasonlítást tesz az 1940-iki és a mostani árak között:

„1940-ben 24—26 dollárt kerestem hetenként, ma 48 dollárt. De ha az árak így mennek tovább fel felé, mint az elmúlt másfél esztendőben, akkor a szegény munkásember utolsó kis megtakarított pénzcsékeje is a semmibe párolog. Így nyirják most nálunk a juhot — hogy amerikai szóval mondjam — éljék.”

Mert, ha ez az amerikai ismerős kétannyt keres, mint 1940-ben, az árak viszont négyszeresülnének emelkedtek. Ebből is szolgáltat egy sort panaszos levelében:

1940-ben egy font vaj 25 centbe került, ma 99 cent, egy font szalonnát akkor 18 centért adták, ma pedig 80-ért, a zsir fontja volt 9 cent, ma pedig 40, egy tucat tojást 18 centért árulták, ma pedig 72 centért, 24 font liszt került 80 centbe, ma pedig 2 dollár 19 centbe. Egy pár munkacipő ára 2.25 dollárról 8 dollárra ugrott. De pontosan így emelkedett a kávé, a sonka, s a ruhanemű ára is.”

Nem csoda, ha ezek után az amerikai ismerős kissé fanyarkásan jegyzi meg, hogy a „népek” ugyan szépen nyerték meg a háborút.

Nos, erre csak annyit válaszolhatunk, hogy a népek, kemény áldozattal és hősiességgel valóban megnyerték a háborút, csak éppen az amerikai imperialisták ki akarják ragadni kezükből a győzelem legnagyobb eredményét: a békét és biztonságos életet. Ebben azonban a Szovjetunióval és a felszabadult Kelet-Európa népeivel az élen a világ szabadságra és békére vágyó nagy tömegei meg fogják őket akadályozni. S hogy ebben a harcban a trösztök uzsorapolitikájától egyre jobban szenvedő amerikai egyszerű emberek milliói is segítségükre lesznek, mutatja ez a friss amerikai levél is. — vel —

FELHÍVÁS A KERESKEDŐKHOZ ÉS IPAROSOKHOZ! A kolozsvári pénzügyigazgatóság felhívja a kereskedőket és iparosokat, hogy 5 napon belül jelentkezzenek a pénzügyigazgatóság bélyegosztályánál az árukészlet után esedékes 10 százalékos egységes adó kifizetését igazoló nyugtával, hogy az adókönyvben a kifizetés javukra legyen írható. Azok a kereskedők és iparosok, akik még nem fizették volna ki az esedékes adórészletet, fizetési kötelezettségüknek — saját érdekében — haladéktalanul tegyenek eleget, hogy elkerüljék a kemény megtorló intézkedéseket.

(*) **GYÁSZMISE.** Felejthetetlen, drága jó férjem, dr. Sáverli László M. A. T. inspektor elhunytának 2. éves évfordulóján, 1948. január 14-én, szerdán reggel 9 órakor a Bob (Kisbánya) utcai görögkatolikus templomban tartandó Parasztára (gyászmise) szeretettel elvárom az összes jóismerősöket és barátokat. Dr. Sáverli Lászlóné.

FEKETE CUKROT vásárolt Theocan Josif nagyváradi kereskedőtől Szűcs Dezső nagyváradi ügyvédjelölt, kilónként 450 lejért. A nagyváradi törvényszék mindkettőjüket egyenként 3 hónapi börtönrre ítélte.

OROSZ TARSALGÁSI KÖRT indított meg az ARLUS (Egyetem-utca 1). A kör minden csütörtökön délután 7—9 óra között tartja meg összejöveteleit és mindenkit szívesen látnak, aki az orosz nyelvben akarja gyakorolni magát.

KULCSKARIKÁT találtak 5 kulcsal, amelyek közül az egyik vasszekrényhez való. Igazolható tulajdonosa átveheti a központi rendőrségen, munkanapokon reggel 8 órától délután 2 óráig.

Az Allami Magyar Színház és Opera közleményei

Ma este az „Egerek és emberek” bemutatója

A színház műsorán régen szerepelt ilyen izgalmasan érdekes, megdöbbentő drámai hatásokra felépített színmű, mint a ma este bemutatásra kerülő Steinbeck-szimű, az „Egerek és emberek”.

Az amerikai farmerek életéből nyújt valóságos képet a kitűnő színmű, amelyben a remekénekek-remekesebb színpadi alakok sora vonul fel s úgy a rendezőnek, mint a színészeknek ritka művészi teljesítményre nyújt lehetőséget. Perényi János, Márton János, Imrédi Géza, Csóka József, Flóra Jenő, valamint a darab egyetlen nőalakja: Galló Alice játsszák a darab főbb szerepeit. Könyves Nagy Lajos gondos rendezésében, Szabács György díszeletével kerül bemutatásra az „Egerek és emberek” ma, kedden este bemutatásában, míg szerdán napibérlésben van műsoron.

AZ ALLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ KOLOZSVÁRI MOZIK MŰSORA: ÉS OPERA MŰSORA:

Kedden este fél 8 órakor: Egerek és emberek. Bemutatóbérlet 14 szám.

Szerdán este fél 8 órakor: Egerek és emberek. Napibérlés.

Csütörtökön este fél 8 órakor: Egerek és emberek.

A SZABADEGYTEM ELŐADÁSAI keretében január 15-én, csütörtökön délután 5—6 óráig dr. Vescan T. Teofil egyetemi tanár: *Új energiaforrások* címmel tart vitteközpontú előadást a jog- és közgazdaságtudományi kar I. számú tantermében.

7271 **VASUTI KOCSI CUKROT** GYÁRTOTT a 8 romániai cukorgyár az 1947. évben, az 1938. évi 7027 vagyon cukormennyiséggel szemben. Az idei kitűnő cukorrépatermés és a dolgozó munkásság szorgalma tette lehetővé az elmúlt évben a cukorgyártás jelentős fokozását. A termelésben a botfalusi cukorgyár vezet 1607 vagonnal az 1938. évi 1147 vasuti kocsiával szemben. Második helyen áll a marosvásárhelyi cukorgyár, mely az 1938. évi 904 vagonnal szemben 1341 vasuti kocsi cukrot gyártott az elmúlt évben.

375 **MILLIO ADÓELTITKOLÁST** fedeztek fel a bukaresti „Concentra” cégnél, amely háztartási, műszaki cikkek és illatszerek forgalombahozatalával foglalkozott. A vállalatnál kétféle üzleti környvet vezettek. A törvényes használatú könyvekbe a kereskedelmi ügyleteknek csak elenyészően kevés részét vezették be, míg a „fekete könyvbe” még a fekete üzleteket is bejegyezték. A cég tulajdonosai ellen megindították az eljárást.

KOVACS KATÓ kolozsvári özevgyászonyának mindkét lábfeje teljesen lefagyott. Munkaképtelen beteg, kisleányával a legnagyobb nyomorban tengődik. Csiba szeretne hazamenni hozzátartozóihoz. Ezért kéri a jószívű embereket, juttassanak 7 éves leánykájára számára ruhásként, lábbelit és pénzzel segítsék a hazautazáshoz. Adományokat a szerkesztőségünk is továbbítja részére.

A szatmármegyei gazdák Petőfi szellemében küzdenek a Román Népi Köztársaságért

Lelkesen ünnepelték a gazdák Vass Márton kisgazdát, az EMGE időközi új elnökét

ERDŐD. — Az EMGE hagyományos gazdanapjait a tél folyamán is megrendezi. Az első ilyen nagyjobbzású ünnepély Szatmár megyében Erdődön zajlott le, ezen a történelmi nevezetességi helyen, ahol 1847 szeptember 8-án a várkastély kápolnájában Petőfi Sándor házasságot kötött Szendrei Juliával.

Erdőd és környékének gazdátársadalma erre az ünnepségre már hetekkel ezelőtt készült, amely egyúttal az 1848-as szabadságharc centenáriumának erdélyi megnyitó ünnepségévé is vált.

Az erdői hitfelekezetek templomaiban tartott istentisztelet után kezdetét vette a gazdanap, amelyet közel félezer gazda részvételével lezajlott díszgyűlés követett. Királydóro, Madarász, Szalasz, Géres községek gazdakörének népes küldöttségei vonultak fel a gyűlésre, hogy meghallgassák Vass Márton, a MNSZ országos alelnökét, az EMGE első igazi kisgazda vezérét.

Az EMGE időközi elnöki bizottsága részéről Vass Márton elnökön kívül az ünnepen résztvettek Antal Dániel EMGE-alelnök és Tóth Géza képviselők, Bikfalvi Ferenc ügyvezető-igazgató, Rácz György újgazda, MNSZ végrehajtóbizottsági tag. A MNSZ vármegyei szervezetét Kós Zoltán, Árokhatáti Vilmos és Kós József vezetésével egy husztagú küldöttség képviselte, míg a százas intézőbizottság részéről dr. Asztalos Sándorné vett részt az ünnepségen.

Ghindele József gazdaköri elnök megnyitó szavai után Antal Dániel

képviselő vázolta a nap kettős jelentőségét: azt, hogy 1848-as szabadságharc centenáriumának erdélyi megnyitó ünnepsége s az erdélyi földművelők hatalmas intézményévé átalakult EMGE első kisgazdaelnökének bemutatkozása az ünnepséggel egybeforrt.

— Megfogadjuk — mondotta Antal Dániel —, hogy Vass Márton támogatjuk munkájában és az EMGE-t a magyar földművelés intézményévé tesszük, hogy ezen keresztül mezőgazdasági kultúránkat előbbre vigyük.

Hatalmas lelkesedés közepette emelkedett szólásra Vass Márton kisgazda, az EMGE időközi elnöke, aki beszédében rámutatott arra, hogy a MNSZ minden magyar intézmény csucsszervezete, mely a román demokrácia oldalán első helyen küzd a népi tömegek érdekeiért.

— Az a célunk — hangsúlyozta Vass Márton —, hogy a többtermelés útján ne csak a magunk életszínvonalát emeljük, hanem hozzájáruljunk az ország gazdasági fejlődéséhez is.

Kitért beszédében az 1848-as szabadságharcra, s a község történelmi jelentőségére, majd szavai Petőfi-ídőzettel fejezte be.

Az egybegyűlt földműves tömeg perceként ünnepelte Vass Márton, a megtisztult EMGE kisgazda elnökét és fogadalmat tett, hogy Petőfi szellemében küzdenek a Román Népi Köztársaságért, mely a dunavölgyi népek összefogását személyesíti meg.

Ijedla Platon, a Mezőgazdasági Kamara igazgatója üdvözlő beszédeben kiemelte, hogy a köztársasági Romániában már nem

különbösködés földműves és földműves között.

A MNSZ üdvözlését Kós József titkár tolmácsolta az egybegyűlteknek, majd a szakelőadók tartottak ismeretterjesztő előadásokat. Így Gál Zoltán okleveles mezőgazda a takarmánytermelésről, Tempfli István a minőségi szőlőtermesztésről és Bikfalvy Ferenc gazdamérnök a négyéves mezőgazdasági terv és az EMGE gazdakörök kapcsolatáról beszélt. A díszgyűlés Tóth Géza földművelésügyi MNSZ-képviselő zárószavával ért véget, aki megköszönte Erdőd és környéke kisgazdáinak áldozatkészségét az aszálysújtotta vidékek gyermekeivel szemben és a mertefte azokat a törvényeket melyeket demokratikus parlamentiünk a földművelés érdekében hozott.

A díszközgyűlést az erdői MNSZ kulturszervezetének műsorát töltötte ki. Kapdó Lajos katolikus plébános összekötő szövegével.

Délután a gazdanap résztvevői megtekintették a vár kápolnáját, ahol Petőfi Sándor örök hűség esküdjött Szendrei Juliának és a tóparti emlékművet, ahol Petőfi legszebb szerelmi verseit írta. Később helyezték az emlékműre, ahol Kós Zoltán beszédet mondott, Kakasi János dr. tanár Petőfi-verseket szavalt. Végül a MNSZ helyi kulturszervezete és a gazdakör műkedvelői bemutatták a „Ludas Matyi” című színdarabot. A jólsikerült gazdanapot táncmulatság fejezte be.

Világosság-Sport

A főiskolai ökölvívóválogatott 13:3 arányban győzött Kolozsvár csapata ellen

KOLOZSVAR. — Nagy érdeklődés mellett tartották meg a kereskedelmi főiskola tornatermében a kolozsvári főiskolai válogatott—Kolozsvár vegyes válogatott ökölvívó mérkőzést, amelyet a főiskolai együttes 13:3 arányban nyert meg.

A küzdelmek megrendezésének országos szintűt Kádár Tibor, a BEAC ökölvívó szakosztályának elnöke vállalta, Kiss Rezső, a Dermata ökölvívó szakosztályának elnöke és Ferber Zoltán, a CFR ökölvívó szakosztályának áldozatkész munkájának segítségével.

A két együttest a Dermata, CFR, Olimpia és a BEAC versenyzőiből állították össze. Részletes eredmények:

Kilin—Ambrus IV. gyermekpár bemutatott mérkőzés nyitotta meg a küzdelmek sorozatát. A két gyermek versenyző férfias küzdelem után döntetlenül végez.

Papirsúlyban: Fekete (főiskola)—Pásztor (Kolozsvár) mérkőzésen látványos küzdelem után a szebben öklöző, technikásabb Fekete pontozással győz 2:0.

Légsúlyban: Ripka (Kolozsvár) és Grisan (főiskola) nagy érdeklődéssel kísért, kemény összecsapásban nagyobb rutinjával megérdemelten pontozással győz Ripka. 2:2.

Bantamsúlyban: Ambrus III. (főiskola) és Vas (Kolozsvár) mérkőzésén a kemény öklök harcát tombol mindvégig. Technikai fölényével pontozással győz Ambrus III. 4:2.

Molnár (főiskola) és Ambrus I. (Kolozsvár) mérkőzése a két stílusos versenyző élvezetes küzdel-

me után döntetlenül végződött. 5:3.

Pehelysúlyban: Bakos (főiskola) és Dávid (Kolozsvár) mérkőzése a közönség lelkes biztatásai közben zajlott le. A mérkőzésen sürítve találtak meg azt, amit a közönség kedvel: rutin, technika, kemény öklök, szív és lendület. Nagy küzdelem után pontozással győz Bakos. 7:3.

Váltósúlyban: A Székely (főiskola)—Kondor (Kolozsvár) mérkőzésen Kondor állandó rohamozó támadásaira Székely bálegyveseivel válaszol. Kévs pontfőlénytel győz Székely. 9:3.

Kisközépsúlyban az Orbán II. (főiskola)—Lorga (Kolozsvár) összecsapáson pontozással győz Orbán II. 11:3.

Középsúlyban az Ambrus II. mérkőzésen Orbán I. kitűnően megállta a helyét, technikával szívvel-lélekkel és keményen küzdő ellenfelével szemben. Pontozással győz Ambrus II. 13:3.

Nagy érdeklődés előzte meg a Boga—Komjátszegi kihívásos mérkőzést. A két rutinos versenyző kemény harcot folytat. Komjátszegi nagyobb lelkesedéssel küzd (érthető: jelen van a menyasszonya!) A küzdelem eldöntetlenül végződött. Véleményünk szerint Komjátszegi valamivel jobb volt. Dorián Emil és Ferber Zoltán a mérkőzéseket mindvégig jól vezették. Dícséretet érdemelnek Deák Ferenc és Szabó pontozóbírók is, akik tárgyilagosan ítélkeztek.

Romániában 523 egyesület 40.000 munkásportolóval fejleszti a tömegsportot

BUKAREST. — Az Országos Szakszervezeti Tanács — mint azt már megirtuk — január 17-ére értekezletre hívta össze Románia összes szakszervezeti sportfelelősait. Az összejövetelen 57 megkezdte kiküldöttje vesznek részt, akik jelentést tesznek városuk, illetve megyéjük elmúlt évi sportteljesítményeiről. A kolozsvári Szakszervezeti Tanács képviselőjében Dankó Károly sportfelelős utazt Bukarestbe.

A szakszervezeti sport hatalmas eredményeit bizonyítják, hogy míg 1946-ban 20 egyesület 1000 sportolója fejtett ki tevékenységét, a szakszervezeti sportéletben, 1948-ban már 523 egyesület 40.000 munkásportolóval rendelkezik, akik nemcsak beföldi, hanem külföldi viszonylatban is kitűnően megállták helyüket.

A most megállapítandó munkaterv szerint a jövőben 19 év korig az üzemekben kötelezővé tesszük a testnevelést. A munkaterv nemcsak a mindkét nembeli munkások, hanem a szellemi dolgozó testnevelését is előírja.

Az Országos Szakszervezeti Tanács sportfelelősöknek értekezletét országsszerte nagy érdeklődés előzi meg.

SPORTHIRADÓ

A **BOLYAI EGYETEMI** Atlétikai Club január 17-én, szombaton este 9 órai kezdettel rendezi meg a Sport Club (volt New-York) összes termében reggelig tartó atléta-bájját.

A BEAC két kitűnő törvívója: Hintz György és Guráth Béla el-

halt vívótársuk: dr. Biró György emlékére vándordíjat tüztek ki, amelynek első fordulóját január 18-án, vasárnap, tartják meg a BEAC tornatermében. A küzdelmekre a Dermata, az Univerzitata és a BEAC legjobb 25 törversenyzője nevezett be.

SZABÓ László, a kitűnő magyarországi versenyző nyerte meg a hastingsi nemzetközi sakktornay első csoportjának első díját. A tartalékosport, de szintén magyar Bécseben elő, de szintén magyar származású Kovács győzött.

Feketeautós bandita volt

a betegsegélyző kórházat fosztogató bűnszövetkezet egyik tagja

KOLOZSVAR. — Szombatra virradó hajnalban a betegsegélyző kórházának ügyeletes orvosa a kórház raktárából kiszűrődő gyanus zajra lett figyelmes. Azonnal értesítette a rendőrséget. A helyszínre kijáratul detektíveknek sikerült a raktárban tettenérni Bartha Ferencet, a kórház volt gépészét, Vadász Imre foglalkozás nélküli egyént és Benyovszki Línát, a kórház szakácsnőjét, amint éppen az összelopkodott élelmiszert csomagolták össze. A tettenért tolvajokat letartoz-

tatták. Kihallgatásuk alkalmával beismerték, hogy álkulcs segítségével állandóan fosztogatták a kórház élelmiszer készletét.

A tolvajbanda egyik tagja, Vadász Imre, régi ismerőse a rendőrségnek. Egyike volt az úgynevezett „feketeautós banditáknak”, akik a harmincas években rejtőben tartották Kolozsvárt, Vadász részt vett a CAM egyik autójával elleni rablásban és a marosújvári és máramarosszigeti postarablásokban is. A banditák végül

vad kegyetlenséggel meggyilkolták volt társukat, Konez Józsefet is, akinek hulláját benzinrel öntötték le és felgyújtották. Vadász ezekért a bűncselekményekért annak idején hat évet kapott.

Most a kihallgatás alkalmával az akkori nyomozásokat vezető rendőrtiszt közel husz év után is felismerte Vadászban régi ismerősét. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy a kórházi tolvajbanda tagjainak lelkiismeretét más bűncselekmények is terhelik.

Nyomortanyákon éhező héresek és villanyvilágításos, folyóvízes fű őrök istálók — a volt királyi koronabirtokokon így éltek és pusztultak a király cselédei

„A Viața Sindicală” című bukaresti lap egyik munkatársa, Florin Brațan hosszabb riportban számol be a volt királyi mezőgazdasági cselédjeinek életéről. A megrázó és sok részletében drámai riport az egyik királyi koronabirtokhoz tartozott község, Scroviște lakóinak, a volt király alkalmazottainak leírhatatlan nyomoráról számol be. A helyszínen járt riportert írását kivonatolatosan közöljük.

SCROVIȘTE. — A sárban a lovak megfeszülő inakkal húzzák a szekereket.

— Huzzatok szegénykéim — biztatja a gözölögő testű párákat Teodorescu Olimpia, a kocsis. — A jó kövezett utak nem a ti számotokra készült, mint ahogy a Peristanya üvegezett házaí sem a miénk.

— Miért nem megy a jó útra? — kérdjük a sárral küszködő szekereset — most már senki nem zavarja le róla.

— Hallottam mi is — bólogat szavunkra —, hogy a király megejtette a kenyert. Szokásból mégis erre az útra tértem. Meg kell szokni a szabadságot. Mi ezeken a járhatatlan utakon nőtünk fel. Nem volt szabad a jó úton menni, mert súlyos volt a büntetés... de mit beszélünk erről? Elmúlt és adja Isten, hogy soha vissza ne térjen.

Egy farka jótáplált kutya ront elénk, mikor befordulunk a koronabirtokhoz tartozott Peris mintagazdaság kapuján. Az irodában a földmunkások Szakszervezetének kiküldöttjeit találjuk. Most fejezték be egy tárgyalást. Megalakították a szakszervezet csoportját. Velük együtt látogatjuk végig a volt koronabirtok alkalmazottainak lakásait. Sok nyomorral tálalkoztunk már az életben, de ami itt szemünk elé tárult, minden képzeletet felülmul.

MI CSAK MOST SZABADUL-TUNK FEL A RABSZOLGASÁGBÓL...

Sötét agyagodu. Két munkás lakása. Eppen ebédjüköt készítették el. A szoba (?) földes, nyirkos és hepe-hupás. Az ablak öklömmi. Papírral beragasztva. A két sarokban fából összeeszkábált két ágy, rajtuk foltokból álló takarók és szálmával bélelt huzatlan fejpárna. Az emberek arca sápadt, sovány és szemek lázban égők. Ruházatuk rongyos. Ingük foszladozik.

Cojocaru Vasile 61 éves öreg cseléd és Barnea Vasile 31 éves fiatal béres. Mind a ketten születésük óta a volt királyi koronabirtok rabszolgái. Vadul csillogó szemekkel néznek ránk, hogy a másik végletbe eszenek és könnyektől csillogó szemekkel emlékezzenek.

— Végre megszabadultunk mi is. A mi igazi felszabadulásunk csak most történt meg. Börtön volt ez a birtok a munkások számára. Minden panaszukat veréssel, börtönös fenyegetéssel forrasztották a torkukra. Nézzenek körül és lássák, hogyan éltünk mi és hogyan a disznók, a fajmarhák.

LISTRIS ÖRNAGY PARANCSA

A királyi disznóság valóban a disznó-órákban kezdődik. Tágas teremnek beillő építmény, villanyvilágítással, folyóvízzel felszerelve a sertések lakhelye, az ól. Kővére hízott lakói elégedetten röhögnek. — A disznók fontosabbak voltak, mint az emberek. Így rendelkezett a parancs — mondja egy kísérőnk —, mert a disznókat a palota népe ette meg és nem mi.

Megkérjük, hogy miért nem tömörültek szakszervezetbe, miért nem kerestek védelmet a demokratikus pártoknál? Az egyik szakszervezeti kiküldött adja meg a választ. Iratot tesz elénk. „Domniiu Coroanci” — Koronabirtok

felirata, a királyi címerrel ékesített papíron írásban olvashatjuk, hogy a királyi birtokok vezetősége „minden szociális haladást már megvalósított és így szükségtelennek tartja a szakszervezetek megalakulását és még az ilyen szervezkedési kísérletet is megtilt.” Az iratot, mint a

A fajmarhák fontosabbak, mint az emberek

Az ország népének — egyetemi tanártól napszámosig — jogában állott szakszervezetbe tömörülve emberi életét, jogait biztosítani, csak a királyi koronabirtokok népének nem. A lakajok és királyi kegyeket hajhászó udvaroncok feleslegesnek tartották, veszedelmesnek vélték a rabszolgasorsban tartott nép számára a demokráciát és annak emberi jogokat védelmező vívmányait. A disznók és fajmarhák, kövérre hizott fajelek falakainak gondozását, modern épületekben tartására gondjuk volt — ez a királyi

Tiltott határállásán tettenérték és elfonták a Telefon Társaság volt igazgatóját.

NAGYVÁRAD. — A határrendőrség letartóztatta Afanes Iont, a Telefontársaság volt adminisztrátorát, aki egy Waldmann nevű bécsi nagykereskedővel együtt Magyarországon keresztül Bécsbe akart szökni. A két tiltott határátlépőt Fodor István székelyhídi lakos vezette, kinél letartóztatása alkalmával ezer forintot találtak. A két dús gazdag embernél semmiféle érték nem volt. Valószínű, hogy vagyoniukat előre kimenekítették. A vizsgálat folyik.

koronabirtokok intézője: Listris Örnagy írta alá.

Ha más nem, akkor a királyi birtokon élő munkások és ez a levél elegendő annak bizonyítására, hogy a „királyság intézménye súlyos akadályt jelentett népi demokráciánk megvalósulásának útján.”

szórakozást a nagy lakomákat és nagy vadászatokat biztosította —, de látástól vakulással robotolt alkalmazottak emberi elhelyezésére, fizetésére nem.

A fajmarhák és fajelek pénzbe kerültek, de a tüdővészban, az éhezésben, a szűfolt tömegszállításokon elpusztuló emberek nem.

Ez a kegyetlenül véres valóság és most, hogy a trón összeomlott, napfényre került a királyság szegyeteljes, emberellen intézményének minden bűne. Az egyik oldalon tobzó fény, csillogás, pazarló semmittevők, a másik oldalon az éhezés, rongyos, órákban lakó rabszolgák hada.

Ideje volt, hogy mindennek vége legyen és demokráciánk a biztosítéka annak, hogy ez a kísértő, emberek tömegeit kiszípolozó középkori rém, a királyság soha többé vissza nem térh.

A Gestapo módszereit alkalmazzák,

embertelenül kinozzák áldozataikat a görög fasiszták

ATHEN. Semleges újságírók helyszíni megállapításai szerint a görög internálótáborban tervezetten irtják a politikai foglyokat. A teljesen kopár sziklás Makronisz szigetén több mint tízezer

509 vasuti kocsi gabonát 240 vasuti kocsi tengerit 51.000 kiló gyapjút szolgáltattak b: Kolozs megyében

KOLOZSVAR. — Kolozs vármegye gazdasági hivatala 1947—1948 évben a következő gabona, burgonya, olaj, gyapjúgyűjtési munkálatokat végezte el:

Az előirányzat szerint gabonafélékből 800 vasuti kocsit kellett volna begyűjteni. Ennek ellenében búzából 351 vasuti kocsival, rozsból 17, árpból 95, zabból 49 vasuti kocsit gyűjtöttek be, összesen 509 vasuti kocsi gabonaféleséget.

Kukoricabeszolgáltatásra az előirányzat 500 vasuti kocsi volt. A megyei gazdasági hivatal 143 vasuti kocsival gyűjtött össze.

A vármegye egész területéről 600 vasuti kocsi burgonya besolgáltatását tervezték, amely meny-

nyiségből 240 vasuti kocsit be is gyűjtöttek.

A gyapjú besolgáltatását a megye egész területére 69.000 kilóban állapították meg és az év végéig gazdáink 51.000 kiló besolgáltattak.

Olajos magvakból 120 vasuti kocsi besolgáltatási kötelezettség helyett 74 vasuti kocsival gyűjtöttek be a közellátásügyi minisztérium közgelei.

A burgonyabegyűjtéssel kapcsolatban a gazdasági hivatal vezetője kijelentette, hogy azért nem szorgalmazták a teljes előirányzott mennyiség begyűjtését, mert a közellátás céljára szánt krumplit a város lakossága nem vásárolta fel.

Ujabb árhullám a Tiszán — további községeket üritettek ki

BUDAPEST. — A továbbtartó enyhe idő és újabb esőzések előidézték a Tisza második árvizhullámát. A vízszint három-négy méterrel újra emelkedett az új áradás következtében. Annak ellenére, hogy a hatóságok minden óvintézkedést megtettek, több tiszamenti község kiürítésére került sor.

A tiszabecsi régi gátszakadás helyét, melyet előzőleg betömtek és a katonaság a legnagyobb erőfeszítéssel védte, a víz pönteken hajnalban ismét átszakította. Az árhullám szűkségessé tette Tiszabecset, Tiszakőrödet és Gulács kiürítését. Több község saját biztonságára kórgátat veszi körül a belső-séget. Számolni lehet az árviz további emelkedésével.

Miért szüntették meg a széki óvodát?

SZEK. — (Kiküldött munkatársunk telefonjelentése.) A több mint ötezer lelket számláló nagyközség lakossága a legnagyobb megdöbbenéssel vette tudomásul a tanügyi hatóságoknak azt a rendelkezését, amellyel megszüntették a község magyar óvodáját.

A megszüntetés nyilvánvaló tévedésen alapult, mert még tankorússági címen sem indokolt ez a rendelkezés — ugyanis az óvodát Mihály Károly református lelkész az egyházközség jövedelméből javadalmazta és így az óvoda fenntartása semminemű külön megterhelést nem jelentett az ál-

lamháztartásra, hiszen a község ezenkívül még az épület karbantartásáról és a szükséges tüzelőanyagokról is megfelelően gondoskodott.

Az óvoda fenntartásának szükségességét bizonyítja továbbá az a tény is, hogy a megszüntetés pillanatában 182 gyermek nyert benne elhelyezést.

A község demokratikus szervezetei — élükön a Román Kommunista Párt, Ekés Front és a MNSZ helyi szervezetével — sürgős lépéseket tettek a nyilvánvalóan téves rendelkezés azonnali visszavonására.

A szigetet nyáron perzselő nap, télen metsző hideg szelek és vad hóviharak teszik kibíratatlanná. A sziklák között a közlekedés nehéz és így az élelmiszert szállítás is erősen korlátozott. A foglyok éheznek.

A tábor őrrei között, volt Gestapo emberek vannak, akik a foglyokon a náci kivallatások minden eszközét kipróbálják, hogy tőlük „megbánási” nyilatkozatokat zsaroljanak ki. Ebben a nyilatkozatban a foglyoknak nyilvánosan el kellene ítélniök a kommunistákat és a szabadságharcosokat.

Éjszakáról-éjszakára idegtépő foglalatás hallatszik a szigetről. ahogy a megkínzott áldozatok üvöltöttek hóhéraik karinaik között. Egy diáknak az arcát éhes patkányokkal maratták szét, hogy írja alá a nyilatkozatot, majd székbe varrták és a jezes tenger vizbe hajították. Szörnyű kegyetlenkedéseiknek azonban nincs sok eredménye.

A foglyok között a legkülönbé-
lebb betegségek dühöngenek. Gyógyszer, orvosi kezelés nincsen. Naponta tömegesen pusztulnak el a kiéhezett, agyonkínzott áldozatok. A holttesteket egyszerűen a tengerbe vetik. Annak ellenére, hogy a tömegfelbőrbodás miatt a görög fasiszta kormány látszólag elrendelte a tábor feloszlását, újabb és újabb fogoly csoportok érkeznek. Semmi jel nem mutat arra, hogy a feloszlást valóban komolyan gondolják.

A Világosság országos tudósítói versenypályázatát indit

A Világosság szerkesztősége versenypályázatát hirdeti az alábbi tárgykörökből meritett legjobb újságírói munkákra:

1. Eseményriport, valamely politikai, bűnügyi, sport vagy egyéb esemény érdekes és megfogó leírása,
2. színes vagy humoros riport, nem novellaszerűen feldolgozva, hanem valamely megtörtént esemény leírása,
3. politikai beszámoló, a falu vagy város demokratikus fejlődése és mai helyzete,
4. beszámoló egy város vagy falu népi életéből (társadalmi, kulturális, gazdasági élet),
5. beszámoló a környék mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi, bányászati helyzetéről, az újjáépítésről és termelésről,
6. 1848 eddig ismeretlen erdélyi emlékeinek újságírói feldolgozása.

A versenypályázat nemre és foglalkozásra, valamint iskolai végzettségre való tekintet nélkül bárki részvevhet, tehát munkások, iparosok, földművesek, kereskedők és értelmiségiek egyaránt. Hivatásos újságírók és írók a pályázaton nem vehetnek részt.

A pályázatra beküldött kéziratok terjedelme géppel vagy jól olvasható kézírással írva legfeljebb három oldal lehet.

A pályázó a kézírathoz mellékelje rövid életrajzát és pontos címét. Egy pályázó a versenyen mind a hat pontban megjelölt műfajra több pályamunkával is pályázhat.

Beküldési határidő: legkésőbb 1948 március 1. A verseny eredményét március 15-iki lapunkban közöljük. A beérkező pályamunkákat a szerkesztőség háromtagú bizottsága bírálja felül és a legjobb műveknek a következő díjakat ítéli oda:

- I. díj 3000 lej
- II. díj 2000 lej
- III. díj 1000 lej
- IV—V—VI. díj 500 l.

A Világosság szerkesztősége fenntartja a jogot, hogy a megfelelő bejelentés nélkül is közölje, ha azok díjat nem nyernek. Ebben az esetben a szerkesztőség a legjobb eredményt elért pályázót a lap szerkesztősége, mint a lap rendes tudósítóját alkalmazza.

A pályamunkák a következő címre küldendők: Világosság szerkesztősége Kolozsvár, Brassai-utca 7. „Tudósítói pályázat” megjelöléssel.

La Passionaria leánya a Vajdaság magyar ifjai között

Tömegmészárlások, bebörtönzöttek légiói jelszik Francoék rettegését

A spanyol ifjuság a szabadságharc élén jár

BELGRAD. — A spanyol szabadságharcosok legendás hírű asszonyvezérének, Dolores Ibaruri La Passionaria-nak leánya, Anna Ibaruri Ruys jugoszláviai látogatása során Újvidéken is megfordult és itt fogadta a Vajdaság magyar ifjuságának küldöttét, köztük az „Ifjuság Szava” munkatársát is. La Passionaria leánya örömmel vette tudomásul, hogy a Vajdaság magyar ifjusága nagy érdeklődéssel kíséri figyelemmel a spanyol ifjuság szabadságharcát és az „Ifjuság Szava” munkatársával elbeszélgetve — többek között — a következőket mondta a spanyol ifjuságnak a szabadságharcokban való részvételéről.

— A spanyol köztársaság bukása után, 1939-ben a Spanyol Antifasiszta Ifjuság szervezetei a föld alá vonultak. Franco és hódolói terrorja olyan erős volt, hogy a földalatti munka is a legnagyobb veszéllyel járt. Százalékos végezték ki az ifjuság vezetőit és ezrével bebörtönztek be azokat, akik rokonszenveztek velük. A legvadabb terror sem tudta megfogni a spanyol ifjuságnak a szabadságharc győzelmébe vetett hitét. Az antifasiszta spanyol ifjuság folytatni akarja és még nagyobb lelkesedéssel vette ki részét a falangisták elleni küzdelemben.

A SPANYOL IFJUSÁG EGYSÉGE

— Ma, Spanyolország minden gyárakban, falvaiban eredményesen működik az egységes spanyol ifjusági szervezet, a HSU, az ifju kommunisták és a szocialisták 1936-ban megalakult egységes szervezete, amelynek élén elszánt vezetők állnak. A spanyol ifjuság sajtója, a „Huroventu” titkos nyomdákban, sokszor kézi sokszorosítással jelenik meg, de minden, hová eljut — folytatata Amoir Ibaruri Ruys.

— Lapjaink ott vannak minden börtönben. Nagyobb fegyházakban, még sokszorosítják is, hogy minden fogoly kezébe eljusson.

— A földalatti sajtó segítségével szervezi meg a spanyol antifasiszta ifjuság a sztrájkot, nagyszabású tüntetéseket. Sajtónk minden sora a Franco elleni terror elleni harcra hív és mozgósítja mindazokat, akik a szabadság hívei.

— Sok vértanúnk van — fátyolozódott el La Passionaria leányának hangja — a munkásifjakat Franco pribékjei üldözik. Letartóztatják és embertelen kínzásoknak vetik alá, de igen sokszor meg

is gyilkolják. Még sem volt áruló ifjuságunk soraiban. Egyetlen egy ifju sem adta el társait.

FRANCOÉK FŐERŐSSÉGE — A BÖRTÖNÖK

— A Franco-rendszer főerőssége Spanyolország leghírhedtebb börtöne: Burgos. Még a középkorban épült. Folyó mellett fekszik és celláiban tédig érő víz van. Magas vízfallal körülvéve, sokszor nyomorultul belefutnak a cellák lakói a vízbe. Amióta Franco hóhérualma ellen világszerte tüntetnek, minden bírósági eljárás

Leányaink büszkéek arra, ha völegényük partizán

— A vérző Spanyolország virága, az ifjuság, szabadságharcos és tudja, hogy a köntörfalazó, „benemavatkozás” politikáját hangoztató nyugati áldemokráciától mit sem várhatunk, de annál többet a világ haladó népeitől. Tudják, hogy a világ haladó demokráta erőinek térnyerése Franco uralmának bukását jelenti. A hegyekben, a falvakban és a városokban csöbödik a népfelzabardító mozgalom.

— A spanyol leányok büszkéek arra, ha völegényük partizán, vagy bebörtönzött.

— Nekünk csak a kelet demokráciái nyújthatnak segítséget. A nyugati imperialisták Francoval fujnak egy követ és a hóhéraitak bátorítják. Tudjuk, hogy győzni fogunk és ezért nem tesszük le a fegyvert mindaddig, amíg le nem számoltunk Franco véres rendszerével — fejezte be rövid beszélgetését La Passionaria leánya, Amoir Ibaruri Ruys, a Vajdaság magyar ifjuságának kiküldöttével.

Dimitrov bolgár miniszterelnök január 14-én érkezik Bukarestbe

BUKAREST. — (Rádió.) Dimitrov Gheorghe, a Bolgár Népi Köztársaság miniszterelnöke — hivatalos jelentés szerint — január 14-én érkezik Bukarestbe.

A Nemzeti Szövetkezeti Intézet nem ad többé bizományba árut

BUKAREST. — A Nemzeti Szövetkezeti Intézet, az INCOOP, értesíti a szövetkezeteket, hogy többé bizományba nem ad ki árut, hanem csak készpénzfizetés ellenében.

A szövetkezeteknek saját tőkéjükből kell fedezniük az áruk ellenértékét és a szövetkezetek csak olyan árut vásároljanak, amelyekre az illető vidéken szükség-

let, kereslet mutatkozik. Amely szövetkezet nem rendelkezik elegendő tőkével, folyószámlája terhére fog hitelt kapni, természetesen kamatra, 30 napra váltó ellenében, de az áruk átvételkor az áru értékének 20 százaléka ki kell fizetniük. Hitelbe való vásárlás esetén az ellenérték az áru kiadásától számított 30 napon belül kifizetendő.

Téli gazdasági szaktanfolyamok Kisküküllőben

DICSŐSÉNTMARTON. — (Tudósítónktól.) A téli gazdasági szaktanfolyamok — az MNSz szervezeteik közreműködésével — az EMGE rendezésében egész Kisküküllő vármegyében megkezdődtek.

A MNSz az EMGE-vel karöltve mindent elkövet, hogy a tanfolyamokat minél több községre terjessze ki, ami —

megfelelő államsegéllyel biztosítva — nagymértékben hozzájárulna a mezőgazdasági termelés minőségi és mennyiségi emeléséhez. A tanfolyamok kiterjesztésével kapcsolatban Vámosgálfalva, Királyfalva, Pipe, Balavásár, Harangláb, Bonyha és Magyarózd községek vannak tervevé.

Közművelődési előadásorozatot rendez a Magyar Népi Szövetség kolozsvári szervezete

KOLOZSVAR. — A Magyar Népi Szövetség kolozsvári szervezete kulturbizottsága előadásorozatot rendez. Az előadás célja, hogy a sajtó, irodalmi élet, zene-életünk, színjátszásunk és képzőművészetünk mai kérdéseit ismertesse.

Ennek keretében január 14-én, szerdán este fél 7 órai kezdettel a szervezetet Farkas-utca székházában Nagy Elek, a Világosság szerkesztője, „A romániai magyar sajtó feladata” címen tart előadást.

A további előadásokon január 21-én, „A mai irodalmi élet” cím-

mel Szabédi László tart előadást január 28-án a mai zenei életéről Nagy István, a Magyar Zenei Főiskola igazgatója ismerteti.

Az előadásorozatot keretében mai színjátszás és képzőművészet ismertetésére kerül még sor, melynek idejét később közöljük.

Az előadásokat vita követi. Az előadásorozatot máris nagy dekádés előzi meg és reméljük, hogy a vita során tisztázódni mindazok a kérdések, melyek Kolozsvár demokratikus magyar közönségét érdeklik.

50 százalékos utazási kedvezményt nyújt a CFR a magyar műkedvelő csoportoknak

BUKAREST. — A CFR vezér igazgatósága 128.465/1947. sz. átiratával 50 százalékos utazási kedvezményt engedélyez a magyar műkedvelőcsoportok részére. Részletes felvilágosítást Kolozsvárra a magyar művészeti vezérfelügyelőség ad, ahová az átiratot a MND országos központja elküldte.

A kolozsvári katonai törvényszék újra megkezdte működését

A katonai törvényszék célja: minél több egyént megmenteni a társadalomnak — mondotta Dumitru Romulus tábornok.

KOLOZSVAR. — A kolozsvári katonai törvényszék — minden évben — az év elején ünnepélyes keretek között kezdi meg munkásságát.

A tegnapi nap folyamán, január 12-én Barbu Alexandru dr. ezredes, a katonai törvényszék vezetőjének elnökletével megnyitotta a kolozsvári katonai törvényszék 1948. munkáját. Az ünnepségen Romulus Dumitru tábornok, a katonai igazságszolgáltatás helyi képviselőjének, valamint a katonai és közigazgatási hatóságok jelenlétében számol be Barbu Alexandru dr. ezredes az elmúlt év tevékenységéről. Többek között megemlítette Barbu ezredes, hogy az 1947. évben több mint három ezer letartóztatottja volt a katonai törvényszék fogdájának, míg ebben az évben 300 fogoly van a fogdában.

Dragomir őrnagy a katonai ügyész, míg Brate Ioan dr. az Ügyvédi Kamara dékánja a kamara részéről üdvözölte a katonai törvényszék ezévi munkáját. A Magyar Népi Szövetség köz-

lozsmegyei tagozata nevében Hegedűs Sándor dr. jogügyi felelős mutatót rá arra, hogy a kolozsvári katonai törvényszék az elmúlt évben a román-magyar békülés jegyében munkálkodott.

Keim Tibor dr., a Zsidó Népi Front részéről beszélt.

Végeztül Romulus Dumitru tábornok beszélt és rámutatott arra, hogy a katonai törvényszéknek legfőbb célja, hogy nevelő hatással minél több egyént mentse meg a társadalom számára.

A rövid ünnepség után a katonai törvényszék azonnal megkezdte tárgyalásait.

Gyilkolt az alkohol

— (Kiküldött munkatársunktól.) Szász István sármáslakos, széki látogatása alkalmával nagy mulatozást rendezett és olgy nagymennyiségű alkoholt fogyasztott, hogy alkoholmérgezés kapott. Mire orvosi segítség érkezett, már halott volt.

Szeplős arcbőrét tökéletesen megszépíti
Fotós Kozmetika
Ráncos Dr. Jeszenszkné Bethlen-utca 18.

ADAS-VETEL

LEGTÖBBET fizetünk gyermekkosci, modern butor és szőnyegért. Veszünk, eladunk különböző használt tárgyakat. „Unicom”, Kossuth Lajos-utca 10. 7633
VESZEK egy villanyerőre berendezett hűtőt. Damó Sándor, Ocna Muresului, Strada Avram Iancu 2. 7678
ELADÓ új állapotban lévő, jóminőségű fűrdőszobaberendezés. Vlahuta (volt Almos vezér)-utca 31. 7727
RÁDIÓ Philips 4+2, kitűnő állapotban sűrűszen eladó. Szentgyörgy-utca 30, földszint 2. 7713
SZABÓ varrógép, szabóműhelyberendezés, próbálat, nagy tűkör eladó. Motilor-ut 51. 7702
EGY Hornyphon rádió, 3+1 lámpás eladó. Hosszu-utca 31, ajtó 3, jobbra. 7761
ELADÓ szép rózágy sodronnyal, 2 női kabát, női szövetruha. Postakert-utca 5, alsó csengő. 7736
43-AS vörös juft sábkancs eladó. Megtekinthető Bihari cipészben, Bástya-utca 12. 7742

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések szavankint 3 lej. Álláskeresőknek szavankint 2 lej. Cim a kiadóban és jelíges hirdetéseknel 10 lej pótdíj fizetendő. Házasság-levélezés szavankint 6 lej. Szövegírók szavankint 6 lej. Közgazdasági hirdetés szavankint 8 lej. Kereset hirdetések négyzetcentiméterenkint 5—6—7 lej. Nyilvánt. szavankint 12 lej.

IRÓASZTAL és kombinált szekrény eladó. Szappan-utca 6, asztalos. 7759
ROKAMIE egyszemélyes, igen jó állapotban, egy villanyvasaló zsinórral és egy fekete női télikabát eladó. Cim: Horea-ut 63, cukrászda. 7744
SÜRÜGŐSEN eladó kifogástalan kombinált szoba és konyhák. Galamb-utca 14. 7752
ELSŐRANGU 3 karikás, lehrés gáz főzőkemenca eladó, Görögtemplom-utca 21 szám. 7754
EGY új állapotban lévő süllyesztős karikahajós Singer varrógép eladó. Volt Rudolf-ut 57. 7756

INGATLAN-LAKAS
ELCSERÉLNÉK magyarországi értékre Romániában lévő magánházak, zongorát, irógépet. Ajánlatokat Benamy, Budapest, XIV. Columbus-utca 69/b, II. emelet 1. címre kérek. 7618
ÜZLETHELYISÉG berendezéssel eladó nagyon forgalmas helyen az állomás mellett, elköltsézés miatt. Horea-ut 99. Demeter élelmiszerüzlet. 7647
ELADÓ házhely minden elfogadható árté. Nyárad-utca 49. Fél parcella. Erdőkölöni Árpád-ut 31. 7691
ELADÓ Vágóhid-téren egy nagy telek szoba, konyhás lakással. Cim a kiadóban, 7724
ÜZLETHELYISÉGET, esetleg műhelyt kirakattal keresek a központban. Cim: Pataki-utca 1, Rio mozi mellett.
LAKÓTÁRSNÓT keres magános urind Attila-ut környéki villalakszába. „Csendes lakó” jelígre. F.
SÜRÜGŐSEN eladó volt Ábrahám bádogos-féle telep. Erdőkölöni Deák Ferenc mérnök, Bánffy-utca 10. (Cloaca). 7692
EGY férfi lakást kaphat. Telek: Mihály-utca 6 szám. 7760
DIÁKLEÁNY lakást kaphat. Szentgyörgy-utca 3, II. s. Erdőkölöni a déli órákban. 7762
DIVATOS, háromajtós szekrény, dísfurniós, eladó. Árpád-ut 17, ajtó 6. 7764
DIÁKLEÁNY központban szobát keres. Címeket a kiadóba „Sűrűszen” jelígre. 7745

BELVÁROSBAN egy üres kis szobát keresek. Cim a kiadóban. 7763
DIÁKLEÁNY lakótársnót keres. Erdőkölöni Jókai-utca 3, felemelet, ajtó 11. 2—1-ig. 7743
FIATALEMBER belvárosban lakást kaphat. Megkeresés címmel a kiadóba „Rendes fizető” jelígre. 7741
EGY szoba, konyha főszobával, szőnyeg butorozva, belvárosban azonnal kiadó. Jelige: „Költés 15”. 7746
ELADÓ Kalotaszék-királyon házastelek, szoba, konyha. Erdőkölöni Danton-utca 13, Kacsó. Esetleg cserélem. 7738
KORCSMA, bodogának is megfelelő, kitűnő helyen 10.000 lejért eladó. Cim a kiadóban. 7745

ALLAST KAPHAT
JOBBLELKI idősebb nő, a háztartás minden ágában jártas, kis szobát és alkalmazást kaphat. Cim a kiadóban. 7723

FŐZNI tudó mindenest keresek 15-16. Masaryk-utca 27, Luka. 7737
TAKARITÁSRA asszonyt felvennék Kossuth Lajos-utca 5, II. emelet. 16. 7739

ALLAST KERES
MALOMGÉPESZ 25 éves gyakorlati, nagy szaktudással, hosszú bizonyítvánnyal állás keres. Takács József Híd, almás. 7765

KÜLÖNFÉLEK
MENYASSZONYI és koszorúasztal ruhák, fátyolok, koszorúk, szőrmeképpel kikölcsönzés. Dahlia művirágzalomban Horea-ut 35. F.
HEINCZ Éva kolozsvári. Mioritzi (Bárány)-utca 6 alatti lakos fényképes személyazonosítási igazolványa elveszett. Kéri a becsületet megtalálót, adja be a „Világosság” szerkesztőségbe. 7751
HÁZASSÁG céljából megismerkedni övezgyasszony kimondott úriemberrel. Leveleket a kiadóba „Barnák előnyben” jelígre. 7752
MAGYARORSZÁGRA költözöm: hét végén. Megbízást válllok. Cim a kiadóban. 7753
ELVESZETT Brenán Mária Farkas-utca 25 alatti lakos élelmiszerjegye. Nérem a fenti címre leadni. 7754

A „Világosság” szerkesztősége és kiadóhivatala őszinte fájdalommal tudalja, hogy
Graubvogel József
nyomdász,
a „Világosság” műszaki munkatársu
január 12-én, hosszas szenvedés után, 45 éves korában meghalt.
Az elhunyt mintaképe volt az önudatos, lelkiismeretes, haladózszellemű munkásnak, akinek emlékét kezelettel őrizzük meg.

RIO-mozgóban
A legnemesebb, a legköltoőbb magyar film
Mindenki másst szeret
A szerelmében vergődő orvos hatalmas filmregénye. Turay Lajos nagysikerű regényének filmváltozata. Fényes Szabolcs zenéje.
Főszerepben: Uray L. Szabó Eszter, Somogyi Nusi, Maklárny és Peihes
Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor.
Elővetel mindennap 11—1-ig.